

פרק א': מטרה

1. מטרה

(א) מטרתו של חוק זה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, והכל בלי לגרוע מתפקידיהן של משטרת ישראל ושל הרשות המקומית על פי דין.

(ב) לשם השגת מטרת חוק זה יוסמכו פקחים עירוניים בסמכויות לצורך פיקוח על ביצוע חוקי עזר, וברשויות מקומיות מסוימות יפעל, לתקופת ניסיון, מערך אכיפה עירוני שסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות.

פרק ב': פרשנות

2. הגדרות

בחוק זה -

"חוק כלי הירייה" - חוק כלי הירייה, התש"ט-1949;

"נשק" - כל אחד מאלה:

(1) כלי שסוגל לירות כדור, קלע, פגז, פצצה או כיוצא באלה, שבכוחם להמית אדם, וכולל חלק, אבזר ותחמושת של כלי כזה;

(2) כלי שסוגל לפלוט חומר הנועד להזיק לאדם, לרבות חלק, אבזר ותחמושת לכלי כאמור ולרבות מכל המכיל או שסוגל להכיל חומר כאמור ולמעט מכל גז מדמיע כהגדרתו בחוק כלי הירייה;

(3) תחמושת, פצצה, רימון או כל חפץ נפיץ אחר שבכוחם להמית אדם או להזיק לו, לרבות חלק של אחד מאלה;

(4) סכין או אולר כהגדרתם בסעיף 184 לחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(5) כל נשק, חפץ או חומר אחר שיש בו או בשימוש בו כדי לפגוע בביטחון הציבור;

"פקודת החיפוש" - פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969;

"פקודת המשטרה" - פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;

"פקח מסייע" - עובד הרשות המקומית שהוסמך לפי הוראות סעיף 10;

"פקח עירוני" - עובד הרשות המקומית שהוסמך לפי הוראות סעיף 3;

"קצין משטרה בכיר" - כהגדרתו בפקודת המשטרה;

"רשות מקומית" - עירייה או מועצה מקומית;

"השר" - השר לביטחון הפנים.

פרק ג': הסמכת פקחים עירוניים

3. הסמכת פקחים עירוניים

(א) ראש רשות מקומית רשאי להסמיק, מבין עובדי הרשות המקומית, פקחים עירוניים, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי פרק זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר, ובלבד שלא יוסמך פקח עירוני אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת היועץ המשפטי לרשות המקומית, לשמש כפקח עירוני;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה שר הפנים בהסכמת השר;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה שר הפנים.
- (ב) הודעה על הסמכת פקח עירוני לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.
- (ג) אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מסמכות ראש הרשות המקומית או מועצת הרשות המקומית להסמיך פקחים או למנותם לפי כל דין.

4. סמכויות פקח עירוני

- (א) לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד, רשאי פקח עירוני, לאחר שהזדהה לפי סעיף 5 -

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצועו של חוק עזר; בפסקה זו, "מסמך" - לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;
- (3) להיכנס למקום, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.
- (ב) אין בסמכויות פקח עירוני לפי פרק זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח שניתנו לו לפי כל דין.

5. זיהוי פקח עירוני

- פקח עירוני לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד, בעת מילוי תפקידו ובהתקיים כל אלה:
- (1) הוא לובש מדי פקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה ראש הרשות המקומית, ובלבד שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;
- (2) יש בידו תעודה החתומה בידי ראש הרשות המקומית, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

6. סייג לסמכויות פקח עירוני

- פקח עירוני לא ישתמש בסמכויותיו לפי פרק זה כלפי אלה:
- (1) מוסד ממוסדות המדינה, למעט בית חולים ממשלתי;
- (2) ספקים ומפעלים המפתחים או מייצרים ציוד ביטחוני בעבור כוחות הביטחון, שקבע לעניין זה, מטעמי ביטחון המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון, בהתייעצות עם שר הפנים; לעניין זה, "כוחות הביטחון" ו"ציוד ביטחוני" - כהגדרתם בחוק התאגידים הביטחוניים (הגנה על אינטרסים ביטחוניים), התשס"ו-2006.

פרק ד': מערך אכיפה עירוני

7. מערך אכיפה עירוני

- ברשות מקומית המנויה בתוספת הראשונה יפעל מערך אכיפה עירוני, שיורכב מיחידת פיקוח עירוני ייעודית של פקחים מסייעים ומכוח שיטור עירוני ייעודי של שוטרים.

8. הנחיית משטרת ישראל

מערך האכיפה העירוני, בסיועו למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, יפעל בהנחיית משטרת ישראל; הפקחים המסייעים יונחו על ידי משטרת ישראל לעניין הפעלת סמכויות לצורך מניעת אלימות לפי הוראות פרק זה.

9. שמירה על המשך אכיפה ופיקוח

(תיקון התשע"ח)

(א) משטרת ישראל לא תפחית את המאמץ המשטירתי הקיים בתחנות משטרה שבמסגרתן פועל כוח שיטור עירוני ייעודי, ולא תפחית מהיקף כוחות השוטרים ומהיקף הפעילות רק בשל הקמת כוח השיטור העירוני הייעודי, אלא לשם פעילות משטרתית במצבי חירום, לרבות פעילות חבלנית עוינת או אירוע חירום אזרחי כהגדרתו בסעיף 90א לפקודת המשטרה.

(ב) רשות מקומית לא תפחית את מאמץ הפיקוח העירוני הקיים ברשות שבמסגרתה פועלת יחידת פיקוח עירוני ייעודית, ולא תפחית מהיקף כוחות הפקחים העירוניים ומהיקף הפעילות בשל הקמת יחידת הפיקוח העירוני הייעודית, אלא באישור שר הפנים.

10. הסמכת פקחים מסייעים

(א) השר, לבקשת רשות מקומית המנויה בתוספת הראשונה ובהסכמת שר הפנים, רשאי להסמיך פקח עירוני כפקח מסייע שיהיו נתונות לו הסמכויות לפי פרק זה, לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, ובלבד שלא יוסמך פקח מסייע אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל;
- (2) הוא המציא אישור מאת רופא מורשה בדבר כשירותו הרפואית;
- (3) הוא בעל רישיון או תעודת הרשאה לנשיאת כלי ירייה כאמור בסעיף 4 לחוק כלי הירייה, ככל שיוחלט על ידי משטרת ישראל שעליו לשאת נשק;
- (4) אין מניעה, לדעת קצין משטרה בכיר שהסמיך המפקח הכללי של משטרת ישראל לעניין זה, להסמיכו כאמור מטעמים של שלום הציבור או ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
- (5) הוא סיים 12 שנות לימוד במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, או המציא אישור ממשרד החינוך על השכלה כללית שוות ערך לכך;
- (6) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות המסורות לו לפי פרק זה, בשים לב לסוג המקום שבו ייעשה שימוש בסמכויותיו בהתאם להסמכתו, ולרבות לעניין השימוש בסמכויות אלה, הכל כפי שיוורה השר או מי שהסמיך לעניין זה.

(ב) הודעה על הסמכת פקח מסייע לפי סעיף זה תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד לביטחון הפנים והרשות המקומית הנוגעת בדבר.

11. הפעלת סמכויות - הוראות כלליות

לא יפעיל פקח מסייע את סמכויותיו לפי פרק זה אלא לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים כל אלה:

- (1) הוא פועל בנוכחות שוטר או בהתאם להנחיות מפקד תחנת המשטרה שבשטח אחריותה הוא פועל או מי מטעמו, כפי שיינתנו מעת לעת;
- (2) הוא לבוש מדי פקח מסייע, ובלבד שאינם נחזים להיות מדי משטרה ושונים ממדי פקח עירוני ברשות המקומית, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;
- (3) יש בידו תעודת פקח מסייע שאותה יציג לפי דרישה;

(4) הוא בתחום שיפוטה של הרשות המקומית ובמקום שקבע מפקד המחוז במשטרת ישראל לפי סעיף 15.

12. תעודת פקח מסייע

(א) תעודת פקח מסייע תהיה חתומה בידי קצין משטרה בכיר שהסמיך המפקח הכללי של משטרת ישראל לעניין זה, ויצוינו בה תפקידו וסמכויותיו של הפקח המסייע והמקומות המנויים בתוספת השנייה, שבהם הוא מוסמך להפעיל את סמכויותיו.
(ב) תוקפה של תעודת פקח מסייע יהיה שנתיים מיום הינתנה, ובלבד שמקבל התעודה משמש בתפקיד פקח מסייע.

13. סמכויות למניעת מעשה אלימות

(א) לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, רשאי פקח מסייע להפעיל את הסמכויות המפורטות להלן, במקום המנוי בתוספת השנייה כפי שקבע מפקד המחוז במשטרת ישראל לפי סעיף 15, אם ביצע אדם מעשה אלימות בפניו או בפני אדם אחר הקורא לעזרה והמצביע עליו בפני הפקח המסייע או אם נוכח הפקח המסייע כי בשל איום או מעשה של אדם בפניו או בפני אדם אחר הקורא לעזרה והמצביע עליו בפני הפקח המסייע, הוא עומד לבצע מעשה אלימות:

(1) לדרוש מאותו אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לערוך חיפוש על גופו של האדם אם יש לו חשד סביר שהאדם נושא עמו שלא כדין נשק, או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק;

(3) לעכב את האדם עד לבואו של שוטר; על עיכוב לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 72 עד 74 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, בשינויים המחויבים, וכן סעיף 44 לפקודת החיפוש; פקח מסייע המבצע עיכוב לפי פסקה זו, רשאי להשתמש בכוח סביר, אם סירב האדם להיעתר לבקשת העיכוב, ויש חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה.

(ב) בסעיף זה -

"מעשה אלימות" - הכאת אדם או הפעלת כוח על גופו בדרך אחרת, במישרין או בעקיפין, בלא הסכמתו או בהסכמתו שהושגה בתרמית;
"עיכוב" - הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי.

14. הוראות לעניין סמכות חיפוש

(א) על חיפוש לפי סעיף 13(א)(2) יחולו הוראות אלה:

(1) חיפוש על גופו של אדם הכרוך במגע גופני ייערך על ידי בן מינו, אלא אם כן בנסיבות העניין לא ניתן לעשות כן ויש בדיחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם;

(2) אין לדרוש מאדם לחשוף בפרהסיה חלקי גוף שבדרך כלל הם מוסתרים אלא כדי למנוע סכנה קרובה לוודאי לשלום הציבור;

(3) התגלה אגב החיפוש חפץ העלול לפגוע בביטחון הציבור, רשאי פקח מסייע לתפוס אותו ולהעבירו בהקדם האפשרי למשטרת ישראל, ויחולו עליו הוראות הפרק הרביעי של פקודת החיפוש, בשינויים המחויבים;

(4) סירב אדם לחיפוש, והיה חשד סביר שהוא נושא שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק, רשאי פקח מסייע לערוך את החיפוש, על אף הסירוב, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך.

(ב) בסעיף זה, "חיפוש על גופו של אדם" - חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו שאינו חיפוש חיצוני או פנימי

כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996.

מפקד מחוז במשטרת ישראל יקבע מקומות מסיימים, שהם מסוג המקומות המנויים בתוספת השנייה או חלק ממקומות כאמור, שיש חשש שיתבצע בהם מעשה אלימות, ופקח מסייע יהיה רשאי להפעיל בהם בלבד את סמכויותיו לפי פרק זה.

16. חובת ביטוח

לא יוסמך פקח עירוני כפקח מסייע אלא אם כן הרשות המקומית ביטחה אותו לשם הבטחת פיצויו, אם ייפגע בעת מילוי תפקידו לפי פרק זה; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכותו של פקח מסייע לפיצוי על פי כל דין.

17. דיווח על תלונות הציבור

(תיקון התשפ"ג)

ראש רשות מקומית המנויה בתוספת הראשונה יפרסם, בתחילת כל שנה, דוח שיכלול את מספר התלונות שהוגשו לרשות המקומית בקשר להפעלת סמכויות על ידי פקח מסייע לפי פרק זה בשנה שקדמה לה, ובו סקירה כללית של התלונות ותיאור הטיפול בהן; דוח כאמור יוגש לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת.

18. שינוי התוספות

(תיקון התשפ"ג)

(א) השר רשאי, בצו, בהסכמת שר הפנים ובאישור הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, לשנות את התוספת הראשונה.
(ב) השר רשאי, בצו, באישור הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, לשנות את התוספת השנייה.

19. דיווח לכנסת

(תיקון התשפ"ג)

השר ימסור לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, מדי חצי שנה, דיווח על כל אלה:

- (1) מספר עבירות האלימות שבוצעו בכל אחת מהרשויות המקומיות המנויות בתוספת הראשונה בששת החודשים שקדמו לדיווח, לפי סוג העבירה, והשינוי בהשוואה לששת החודשים שקדמו להם;
- (2) מספר עבירות האלימות שבוצעו ברשויות המקומיות שאינן מנויות בתוספת הראשונה בששת החודשים שקדמו לדיווח, לפי סוג העבירה, והשינוי בהשוואה לששת החודשים שקדמו להם;
- (3) שינוי במספר השוטרים הפועלים דרך קבע בתחומי הרשויות המקומיות המנויות בתוספת הראשונה;
- (4) מספר המקרים שבהם עשו פקחים מסייעים שימוש בכל אחת מסמכויותיהם לפי פרק זה.

פרק ה': הוראות שונות

20. שמירת דינים

אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכויות שוטר ופקח לפי כל דין.

21. תיקון חוק הרשויות המקומיות (משמעת) - הוראת שעה

בחוק הרשויות המקומיות (משמעת), התשל"ח-1978, בסעיף 9, בסופו יבוא:

"(8) ערך חיפוש, ביצע עיכוב או נכנס לרשות היחיד, שלא כדין או שלא בתום לב, או השתמש בכוח כלפי אדם, במסגרת מילוי תפקיד, בלא סמכות כדין ובלא הצדק סביר, מעבר למידה הנדרשת או בניגוד להנחיות שקיבל ממשטרת ישראל או לכל הוראה אחרת שניתנה כדין".

22. ביצוע

(א) השר ממונה על ביצועו של חוק זה, למעט פרק ג'.

(ב) שר הפנים ממונה על ביצועו של פרק ג'.

23. תוקף

[תיקונים: התשע"ג, התשע"ה (מס' 3), התשע"ז, התש"ף, התשפ"א, התשפ"ג (מס' 2), התשפ"ד (מס' 2), התשפ"ה]
[התשפ"ה]

חוק זה יעמוד בתוקפו עד יום י"ז בכסלו התשפ"ה (18 בדצמבר 2024).

תוספת ראשונה

(סעיף 7)

1. אילת
2. בני ברק
3. גבעתיים
4. דימונה
5. טירה
6. כרמיאל
7. לוד
8. מגדל העמק
9. נצרת
10. נתניה
11. ערד
12. רמת גן
13. באר שבע
14. עפולה
15. רמלה
16. (בוטל)
17. בת ים
18. אשקלון
19. חדרה
20. פתח תקוה
21. קרית
- ביאליק
22. טבריה
23. קרית גת
24. באקה אל
- גרביה
25. הרצליה
26. כפר סבא

27. אור יהודה
28. גדרה
29. יבנה
30. צפת
31. שפרעם
32. עראבה
33. קריית אתא
34. עכו
35. ראש העין
36. אשדוד
37. נשר
38. מבשרת
- ציון
39. אלעד
40. תל אביב
41. רעננה
42. מודיעין-מכבים-רעות
43. קרית מלאכי
44. טמרה
45. אום אל פאחם
46. קרית מוצקין
47. כפר יונה
48. רחובות
49. קרית ים
50. יהוד-מונסון
51. אופקים
52. טייבה
53. קלנסואה
54. נתיבות
55. קרית שמונה
56. שדרות
57. ירושלים
58. באר יעקב

59. טירת כרמל
60. חולון
61. גן יבנה
62. בית שאן
63. אור עקיבא
64. נצרת עילית
65. יקנעם
עילית
66. רהט
67. דלית אל-
כרמל
68. פרדס חנה
- כרכור
69. ראשון לציון
70. בית שמש
71. מעלות
תרשיחא
72. תל שבע
73. מעלה יוסף
74. מרום הגליל
75. לכיש
76. בני שמעון
77. שדות נגב
78. מרחבים
79. ג'סר א-
זרקא
80. ג'לג'וליה
81. טורעאן
82. כפר יאסיף
83. כפר כנא
84. כפר קאסם
85. ערעה
בנגב
86. שגב שלום
87. דיר אל-אסד
88. אשכול;
89. חוף
אשקלון;

תוספת שנייה

(סעיף 13)

1. גנים ציבוריים;
2. אזורי מסחר;
3. חופי רחצה;
4. חניונים;
5. מקומות שבהם מתקיימים אירועים תחת כיפת השמים;
6. אזורי בילוי;
7. מרחב חקלאי - שטח שבו מתבצעות פעולות של עיבוד קרקע, או של ניהול משק חי או צומח.

בנימין

נתניהו

יצחק

אהרונוביץ

ראש

הממשלה

השר

לביטחון

הפנים

שמעון פרס

ראובן ריבלין

נשיא המדינה

יושב ראש

הכנסת

[1] ס"ח 2313, התשע"א (15.8.2011), עמ' 1057. הצ"ח - ממשלה 541, התשע"א, עמ' 179.

תיקונים: ק"ת 7134, התשע"ב (27.6.2012), עמ' 1326;

ס"ח 2404, התשע"ג (1.8.2013), עמ' 113. הצ"ח - ממשלה 777, התשע"ג, עמ' 968;

ק"ת 7318, התשע"ד (30.12.2013), עמ' 346;

ק"ת 7373, התשע"ד (30.4.2014), עמ' 1108 [התשע"ד (מס' 2)];
ק"ת 7438, התשע"ה (11.11.2014), עמ' 79 (ת"ט בק"ת 7494, התשע"ה, עמ' 956 ובק"ת 7510,
התשע"ה, עמ' 1208);
ק"ת 7511, התשע"ה (7.5.2015), עמ' 1213 [התשע"ה (מס' 2)];
ס"ח 2496, התשע"ה (29.7.2015), עמ' 200 [התשע"ה (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 929, התשע"ה, עמ' 752;
ק"ת 7715, התשע"ו (22.9.2016), עמ' 2272;
ס"ח 2606, התשע"ז (27.2.2017), עמ' 430. הצ"ח - ממשלה 1105, התשע"ז, עמ' 750;
ס"ח 2701, התשע"ח (12.3.2018), עמ' 252. הצ"ח - ממשלה 1169, התשע"ח, עמ' 94;
ק"ת 8070, התשע"ט (13.9.2018), עמ' 23;
ס"ח 2799, התש"ף (16.6.2020), עמ' 68. הצ"ח - ממשלה 1310, התש"ף, עמ' 164;
ס"ח 2913, התשפ"א (6.7.2021), עמ' 366. הצ"ח - ממשלה 1421, התשפ"א, עמ' 522;
ס"ח 2929, התשפ"ב (12.10.2021), עמ' 7. הצ"ח - כנסת 873, התשפ"א, עמ' 92;
ק"ת 9928, התשפ"ב (13.1.2022), עמ' 1745 [התשפ"ב (מס' 2)];
ק"ת 9960, התשפ"ב (31.1.2022), עמ' 1874 [התשפ"ב (מס' 3)];
ס"ח 3016, התשפ"ג (9.2.2023), עמ' 24. הצ"ח - כנסת 945, התשפ"ג, עמ' 16;
ס"ח 3020, התשפ"ג (14.2.2023), עמ' 34 [התשפ"ג (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1536, התשפ"ב, עמ' 814;
ס"ח 3053, התשפ"ג (27.6.2023), עמ' 422 [התשפ"ג (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 1536, התשפ"ב, עמ' 814;
ס"ח 3139, התשפ"ד (28.12.2023), עמ' 424. הצ"ח - ממשלה 1695, התשפ"ד, עמ' 410;
ס"ח 3209, התשפ"ד (16.4.2024), עמ' 886 [התשפ"ד (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1740, התשפ"ד, עמ' 864;
ק"ת 11387, התשפ"ד (4.8.2024), עמ' 3084 [התשפ"ד (מס' 3)];
ס"ח 3300, התשפ"ה (31.10.2024), עמ' 12. הצ"ח - ממשלה 1798, התשפ"ה, עמ' 14.